

MJKL Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tasa-arvolain muuttamisesta (palkka-avoimuuden lisääminen) (VN/11746/2020)

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi liitolta lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta, joka koskee palkka-avoimuuden lisäämistä tasa-arvolaisissa. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on palkka-avoimuutta tasa-arvolaisissa lisäämällä estää sukupuoleen perustuvaa palkkasyrjintää ja edistää samapalkkaisuuden toteutumista. Esityksellä on tarkoitus vahvistaa henkilöstön palkkatietämystä sekä henkilöstön edustajien ja syrjintää epäilevien työntekijöiden tiedonsaantioikeuksia palkoista.

LAUSUNTO

Riittävän palkka-avoimuuden kannalta merkityksellisintä on, että yhteisössä käytössä oleva peruspalkkajärjestelmä on henkilöstön tiedossa. Hyvän työyhteisökulttuurin ylläpitämisessä on mielekästä, että työnantaja viestii henkilöstölle peruspalkkajärjestelmästä ja sen kehittymisestä säännöllisin väliajoin. Tärkeätä palkka-avoimuuden kannalta on se, että henkilöstö tietää kenen puoleen kääntyä, jos järjestelmään liittyen tulee kysyttävää.

Työehtosopimusten palkkaluokat ja yhteisössä käytössä oleva peruspalkkajärjestelmä ovat asianmukainen perusta riittävälle palkka-avoimuudelle. Luokat ja järjestelmät pohjautuvat ammattitaitoon, eivät sukupuoleen. Palkka-avoimuuden ei tule koskea henkilökohtaista palkanlisää. Lisä perustuu työnantajan oikeuteen arvioida työntekijän erityisosaamista ja sitouttamistarvetta yhteisön hyväksi. Kun palkkaeroja vertaillaan palkkasyrjinnän estämiseksi sukupuolinäkökulmasta, on asianmukaista keskittyä yhteisössä käytössä olevaan peruspalkkajärjestelmään.

Samasta työstä on sukupuolesta välittämättä maksettava samaa peruspalkkaa. Sen sijaan työn arvon määrittely suhteessa toisen alan työn arvoon on hankalaa. Tällaista varten olisi luotava kattavasti hyväksytty arviointijärjestelmä. Ennen sellaisen olemassaoloa ei palkka-avoimuusperusteita ole syytä arvioida eri alojen välillä.

Luonnos vaikuttaa osin keskeneräiseltä tietosuojakysymysten suhteen. Monissa kohdissa puhutaan tahoista, joilla on oikeus saada palkoista tietoa, keille tietoja voi luovuttaa ja joilla on vaihtelovollisuus saamiensa tietojen suhteen, mutta tahoja ei ole erityisesti tietojen luovuttamisen ja vaihtelovollisuuden osalta asianmukaisesti määritelty. Luonnoksessa esitetään, että palkkasyrjintää epäilevä työntekijä saisi palkkatiedot luottamusmiehen tai muun henkilöstön edustajan kautta. Työntekijällä tulee olla vaihtelovollisuus saamiinsa tietoihin. Palkkatietojen selvittämisen käynnistämiseen oikeuttavat perusteet on tärkeä ohjeistaa viranomaisten toimesta. Tähän liittyvän, tietosuojalain mukaisen viranomaisharkinnan tulee suojata sekä palkkatietojen selvittämisen käynnistäjää että selvittämisen kohdetta.

Palkka-avoimuudesta säädetäessä on tärkeä seurata samaan aikaan käynnissä olevaa vastaavaa EU-direktiivin valmistelua tarvittavan yhteneväisyyden varmistamiseksi.

Lausuntopyyntöä sosiaali- ja terveysministeriötä kiittäen, Helsingissä 3.6.2022

Miesjärjestöjen keskusliitto ry